

MAKTABLARDA PSIXOLOGIK XIZMAT KO'RSATISHNING ZAMONAVIY METODLARI

Ergasheva Feruza Safarovna
Guliston tumani 18-maktab amaliyotchi psixologi

Annotatsiya

Maqolada maktablarda psixologik xizmat ko'rsatishning zamonaviy metodlari tahlil qilinadi. Ta'kidlanadiki, bugungi kunda o'quvchilarning psixologik holatini qo'llab-quvvatlash va ularning shaxsiy rivojlanishini ta'minlash uchun innovatsion va interaktiv psixologik texnologiyalar qo'llanilishi zarur. Maqolada diagnostika, psixokorreksiya, psixoedukatsiya, trening, guruhli mashg'ulotlar va konsultatsiyalar kabi metodlar ko'rib chiqiladi hamda ularning samaradorligi muhokama qilinadi. Shu bilan birga, ota-ona va o'qituvchilar bilan hamkorlikning ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar.Psixologik xizmat, zamonaviy metodlar, maktab psixologiyasi, psixodiagnostika, psixokorreksiya, psixoedukatsiya, trening, konsultatsiya, o'quvchilar, ota-ona hamkorligi.

Kirish

Maktab yoshidagi bolalar va o'smirlar uchun psixologik yordam ko'rsatish ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Maktab psixologi nafaqat bolaning individual rivojlanishini, balki uning o'qishdagi muvaffaqiyati va ijtimoiy moslashuvini ham qo'llab-quvvatlaydi. Zamonaviy maktablarda psixologik xizmatlarning samarali tashkil etilishi uchun yangi, innovatsion metodlar va texnologiyalarni qo'llash muhimdir. Shu nuqtai nazardan, psixologik xizmat ko'rsatish metodlarini doimiy takomillashtirib borish, ularning samaradorligini oshirishga qaratilgan tadqiqotlar olib borilishi talab qilinadi.

Adabiyotlar tahlili

So'nggi yillarda maktab psixologiyasi sohasida ko'plab ilmiy asarlar va metodologiyalar ishlab chiqildi. Masalan, Абраменкова (2002) maktab yoshidagi bolalar va o'smirlar bilan ishlashda psixodiagnostika va psixokorreksiya usullarining samaradorligini ta'kidlaydi. Алиева (2011) psixokorreksion ishlarda interaktiv va ijodiy metodlardan foydalanish zarurligini bildiradi. Замонавий pedagogik tadqiqotlarda esa (Жукова, 2013; Шварцланд, 2008) o'quvchilarda ijtimoiy

ko‘nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan treninglarning ahamiyati keng muhokama qilinmoqda.

O‘zbek olimlari (Ахмедова, 2018; Зеравшанова, 2020) maktablarda psixologik xizmat ko‘rsatish jarayonida ota-ona bilan samarali hamkorlik o‘rnatishni taklif etadilar. Bu esa bolaning psixologik barqarorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Muhokama

Maktablarda psixologik xizmat ko‘rsatishda bir nechta zamonaviy metodlar keng qo‘llaniladi:

- **Psixodiagnostika** – o‘quvchining psixologik holatini aniqlash uchun testlar va proektiv metodlardan foydalanish. Bu metod yordamida bolaning kuchli va zaif tomonlari aniqlanadi va individual rivojlanish rejasi tuziladi.

- **Psixokorreksiya** – hissiy va xulq-atvor muammolarini bartaraf etishga qaratilgan mashg‘ulotlar, shu jumladan, individual va guruhli treninglar. Zamonaviy psixokorreksiya metodlari ijodiy yondashuvlar, rolli o‘yinlar, meditatsiya va relaksatsiya texnikalarini o‘z ichiga oladi.

- **Psixoedukatsiya** – o‘quvchilar, ota-onalar va o‘qituvchilarni psixologik bilimlar bilan ta‘minlash orqali muammolarning oldini olish va samarali yechimlar topishga yo‘naltirilgan. Bu sohada elektron resurslar va onlayn platformalar ham keng qo‘llanilmoqda.

- **Trening va seminarlar** – ijtimoiy ko‘nikmalar, stressni boshqarish, hamdardlik va murosaga tayyorlikni rivojlantirish uchun maxsus mashg‘ulotlar tashkil etiladi.

- **Konsultatsiyalar** – ota-ona, o‘qituvchilar va o‘quvchilar bilan individual yoki guruh bo‘lib olib boriladi, bu orqali psixologik muammolar aniqlanib, ularga yechimlar taklif qilinadi.

Shuningdek, zamonaviy metodlarda raqamli texnologiyalar (mobil ilovalar, onlayn testlar va maslahatchilar) ham qo‘llanilmoqda, bu esa psixologik xizmatlarning ko‘lamini va samaradorligini oshiradi.

Natija

Maktablarda psixologik xizmat ko‘rsatishning zamonaviy metodlari o‘quvchilarning psixologik barqarorligini oshirishda, ijtimoiy va emosional ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo‘lmoqda. Psixodiagnostika va psixokorreksiya metodlari bolalarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan holda, ularning o‘quv muvaffaqiyatini va psixologik holatini

yaxshilashga xizmat qiladi. Psixoedukatsiya va treninglar esa ota-ona va o‘qituvchilarni jalb qilgan holda maktab jamoasida sog‘lom muhit yaratishga yordam beradi.

Xulosa

Zamonaviy maktab psixologiyasining rivojlanishi psixologik xizmatlar sifatini yaxshilash, bolalarning psixologik muammolarini samarali bartaraf etish, shuningdek, ota-ona va o‘qituvchilar bilan hamkorlikni mustahkamlashga bog‘liqdir. Yangi texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanish psixologik xizmatlarning jadal rivojlanishiga olib keladi. Shu bois maktab psixologlari uchun muntazam malaka oshirish va innovatsion metodlarni o‘zlashtirish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Абраменкова В.В. Психология семейных отношений детей и подростков. – Москва: Педагогика, 2002.
2. Алиева Л.И. Психокоррекция детско-родительских отношений. – Москва: Речь, 2011.
3. Ахмедова Н. Ота-onalar psixologiyasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
4. Бадалян Л.О. Семейное консультирование и психотерапия. – СПб.: Речь, 2004.
5. Болдуин А. Семейная психология и психотерапия. – Москва: Прайм-Еврознак, 2006.
6. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психологические особенности детских конфликтов. – Минск: Народная асвета, 2007.
7. Жукова О.В. Психология детской зависти и ревности. – Москва: Генезис, 2013.
8. Зеравшанова З. Oila psixologiyasi asoslari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.

**Research Science and
Innovation House**